

9. september 2021

UPA 2022/173

Inatsisartut suleriaasianni § 36 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara.

Qanoq iliornikkut eqqumiitsuliornermut isiginnittariaaserput kulturiinnarmut sunngiffimmilu suliassaannartut attuumassuteqarunnaartillugu, annerusumik inuussutissarsiutitut akuerisaanerulersissinnaanera pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq.

(Inatsisartuni ilaasorta, Aqqalu C. Jerimiassen, Atassut)

Qineqqusaarnermi kingullermi Atassummiit suaarutigaarput nipilersorneq eqqumiitsuliornerlu annerusumik inuussutissarsiutitut periarfissaasariaqartut. Taamaattorli inuppaaluit oqariartuuterput quianartutut tiguaat, allaallu aamma qineqqusaartuniit quiassuaataalluni. Qanorooq aamma sunngiffimmi suliaq inuussutissarsiutaassava nunatsinni? Sinnattuaqineruvorooq.

Sooq sinnattuaqinerussava, sunngiffimmi suliassatut isigisaq inuussutissarsiutigissallugu? Nipilersortartuinnaammi assersuutigissagutsigit, Savalimmiuni inuussutissarsiutigalugu nipilersortartut 70-it missaaniipput. Aali 50.000-it ataallugit innuttaasulik. Uagut nipilersortartugut pikkorluppallaarsimassappat? Naamerluinnaq. Immaqaluunniit uagut kalaallit kalaaleqatigut tatiginngippallaarpagut? Immaqa.

Imaassinnaavorluunniit uagut kalaallit eqqumiitsuliornermut isiginnittariaaserput ittangavallaalersimasoq, eqqumiitsuliornerlu kulturimuinnaq, sukisaarsaarutaannartullu suli isigalugu.

Ukiorparujussuarni eqqumiitsuliorneq oqallisigineqaleraangat oqaluttuartarsimavugut, sulilu oqaatigineqarluni qanoq kulturitsinnut pingaaruteqartiginersoq. Oqaatigineqartuartarpoq kinaassutsitsinnut, anersaakkut, nukissanik tunioraasutut, inuunermet kusassaasutut qalipaasersuisutut, oqaluttuarisaanitsinnullu qanoq pingaaruteqartiginersoq.

Imaassinnaavormi eqqumiitsuliorneq kulturilerinertuinnaq isigisarsimagatsigu politikikkut kingulliunneqartuarsimasoq, salliunneqassanani. Kulturimi tassaamat inuup nammineq pigisaa, anersaakkut inooriaatsikkullu kingornussaa, politikikkut iliuseqarfigiuminaatsoq, immaqaluunniit inuussutissarsiutiniit, sanaartornermiit, peqqinnissaqarfimmiit, aalisarnermiillu pingaaruteqannginnerusoq.

Soormi taava eqqumiitsuliorneq inuussutissarsiutitut isiginerulerutsigu? Taamaaliornikkullu allatut inuussutissarsiutitut akileraartarnikkut, inatsisiliornikkut, tapiisarnikkut, inoqatitsinnullu isiginnittariaatsikkut tulluarsaalersinnaassalluta.

Eqqumiitsuliortut akileraartarneq pillugu inatsisitigut inuussutissarsiuteqartutut tulluarsaaffigisuugutsigit aamma eqqumiitsuliortutut imminnut napatissinnaassusaat annertunerulissagaluarpog. Soormiuna taava taamaaliorsimannngitsugut? Uteqqiinnassavara, immaqa inuussutissarsiutitut isigineqanngimmat, kulturilerinermuinnarlu tunngasutut sulii isiginiarneqarluni.

Iluatsillugulu oqaatigerusunnarpoq, eqqumiitsuliortut kulturilerisutut taaneqartarnerat tulluanngitsoq. Oqaasermi kultur siammasippallaarujussuarpoq, toqqaannarlu kulturip isumaa tassaalluni sunaluunniit inuup pilersitaa. Killormuuami tassaavoq pinngortitaq. Bakterie kultur eqqaassanngikkaanni. Taamaattorli ulluinnarni oqaraangatta kulturilerisut, amerlanertigut eqqumiitsuliortut eqqarsaatigisarpagut. Soormi eqqumiitsuliortutut taasarutsigit? Taava immaqa inuussutissarsiuteqartutut akuerinerulissagaluarpagut. Piorsarsimassusilerisutullu aamma taassallugit tulluanngilluinnarpoq, oqaaseq taanna inooriaatsimut tunnganerummat.

Sooq eqqartugassatut pingaartipparput? Eqqumiitsuliornikkut piginnaanilippassuaqaratta, inatsisitigullu tulluarsaanikkut inuussutissarsiuteqarsinnaanissaat annertusarusukkatsigu. Assersuutigalugu akiligassamik nassiussisinnaalersillugit. Allannguiniaruttalu eqqumiitsuliortortatsinnut isiginnittariaaserput aamma allanngortittariaqarparput, kulturilerisuinnartut isigiunnaarlugit, eqqumiitsuliornikkut inuussutissarsiuteqartutut aamma taasinnaangorumallugit.

Ullumikkummi inuussutissarsiuteqartutut allatut akiligassamik nassiussisinnaatitaanngillat. Taamaallaallu sulianut ataasiakkaanut aningaasanik qinnuteqarsinnaatitaallutik. Ataavartumilli inuussutissarsiutitut periarfissiissagutta, akileraartarnikkut aaqqiissuteqarfigisariaqarpagut, tapiissutinillu tulluarsaaqqilluta.

Oqallissaarut maanna taamatut ammarpara. Ukiuni 40-ni eqqumiitsuliortortagut kulturilerisutut isigiuarsimasagut, politikikkullu oqaasiinnakkut tapersersorneqartuartarsimasut, immaqa inuussutissarsiutaasutut aamma taasinnaangorutsigit pingaartinneqarnerulissagaluarmata, kingulliunneqarpallaarunnaarlutillu.